

การออกแบบลวดลายและสีผ้าทอตีนจก

อัตลักษณ์จังหวัดเชียงราย และราชภัฏเชียงราย

Pattern Design and Color of Teen Jok Woven Fabric, according to the Identity of Chiang Rai Province and Chiang Rai Rajabhat University Style

มาลี หมวกกุล^{1*} สมล สังคะรัตน์² ณัฐวุฒิ เงาะหวาน³ และ ศรี ธรรมวงศ์⁴Malee Muakkul¹, Samon Sangkarat², Natthawut Ngaowan³ and Sri Thammawong⁴

บทคัดย่อ

การออกแบบลวดลายและสีผ้าทอตีนจกอัตลักษณ์จังหวัดเชียงราย และ ราชภัฏเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงศึกษาและพัฒนา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์ลวดลายและสี ตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 2) เพื่อออกแบบลวดลายและสีของผ้าทอตีนจก ตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและราชภัฏเชียงราย 3) เพื่อทอผืนผ้าต้นแบบและประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาคือ กลุ่มผู้รู้ ประชาชนชาวบ้าน นักวิชาการ ผู้ใช้งานผลิตภัณฑ์ผ้า ที่มีความรู้เกี่ยวกับผ้าทอในจังหวัดเชียงราย ดำเนินการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลด้านผ้าในจังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูล ออกแบบลวดลายและสี ทดลองทอผืนผ้า และประเมินความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า ลวดลายหลักที่ใช้ในการทอคือ ลายเชียงแสนหงส์ดำ ลายผ้าอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย เป็นลวดลายเก่าแก่ที่พบในพื้นที่ต่าง ๆ ของภาคเหนือในประเทศไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายมีนักศึกษาและบุคลากร ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ แต่ละชาติพันธุ์มีลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของตน ผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย จึงมีการนำลวดลายที่ประกอบไปด้วย ชาติพันธุ์ไทยวน ชาติพันธุ์ลีซอ ชาติพันธุ์ไทลื้อ ชาติพันธุ์ม้ง ชาติพันธุ์เมี่ยน ชาติพันธุ์ไทหย่า ชาติพันธุ์ปกากะญอ และชาติพันธุ์ลาวหลวงพระบาง สีที่ใช้เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้แก่ สีของ สีประจำจังหวัดเชียงราย สีตราพระลัญจกรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สีประจำมหาวิทยาลัย ดอกกาสะ

¹ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย¹ Assoc. Prof., Home Economics Program, Faculty of Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย² Ass. Prof., Home Economics Program, Faculty of Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University³ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย³ Home Economics Program, Faculty of Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University⁴ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย⁴ Home Economics Program, Faculty of Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University

* Corresponding author: Malee.mua@crru.ac.th

ลองคำ ดอกพวงแสด สีประจำ คณะ/สำนัก/ศูนย์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทำการออกแบบลวดลายลงบนกระดาษตาราง และระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ลวดลายคมชัด และทำการทอผ้าทอต้นแบบตีนจกราชภัฏเชียงรายด้วยเทคนิคการ “จก” ผลการประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย พบว่า ความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงรายโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ 4.63 (มากที่สุด) จากระดับสูงสุดคือ 5 เป็นพื้นผ้าที่ผู้มีส่วนร่วมในการประเมินมีความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ : ออกแบบลวดลาย ผ้าทอตีนจก อัตลักษณ์ เชียงราย ราชภัฏเชียงราย

Abstract

This research it is an educational research and development. aimed to 1) to synthesize pattern and color according to the identity of Chiang Rai Province and Chiang Rai Rajabhat University 2) to design patterns and colors of Chiang Rai Rajabhat woven fabrics according to the identity of Chiang Rai and Chiang Rai Rajabhat, 3) To weave prototype fabrics and assess satisfaction with Chiang Rai Rajabhat Teen Chok weaving fabrics. The informants in the study were knowledge groups, local philosophers, academics, fabric product users. with knowledge of weaving in Chiang Rai The study was conducted by collecting data on fabrics in Chiang Rai Province. analyze data design patterns and colors Try weaving and assess satisfaction. The study found that The main pattern used in weaving is Chiang Saen black swan pattern which is the unique pattern of Chiang Rai province. It is an ancient pattern found in various areas of the northern part of Thailand. Chiang Rai Rajabhat University has students and staff with ethnic diversity each ethnic has its own unique pattern. The researches used these patterns, consists of Tai Yuan Ethnicity Lisu ethnicity Tai Lue ethnicity Hmong ethnicity Mien ethnicity Tai Ya Ethnicity Pga K'nyau Ethnicity and the nationality of Laos, Luang Prabang in designed new patterns. The colors used are the identity of Chiang Rai provincial colors and Chiang Rai Rajabhat University colors of Kasalongkham flower in Chiang Rai Rajabhat University. and Wuan Sad color of Chiang Rai Province. Then the color of Chiang Rai's fabric identity patterns are designed on grid paper. and a computer system to make the patterns clear and weaving prototypes of the Chiang Rai Rajabhat Teen Jok with the “Jok” technique. Satisfaction with Chiang Rai Rajabhat Tin Jok fabrics found that Satisfaction with the Chiang Rai Rajabhat Teen Jok Woven Fabric overall was at 4.63 (Very satisfied).

Keywords: Pattern design, Teen Jok woven fabric, Identity, Chiang Rai, Chiang Rai Rajabhat

บทนำ

จังหวัดเชียงรายได้มีการประกาศการใช้ลายผ้า “เชียงแสนหงส์ดำ” เป็นลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดเชียงราย เพื่อรณรงค์ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ สถานศึกษา หน่วยงาน องค์กร เด็ก เยาวชน และประชาชน ภาคภูมิใจในลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดเชียงราย และส่งเสริมสนับสนุนการใช้ และสวมใส่ผ้าไทยผ้าถิ่นในโอกาสต่าง ๆ ต่อไป จากประวัติศาสตร์ของจังหวัดเชียงรายเคยเป็น อาณาจักรที่ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงที่เคยเจริญรุ่งเรืองด้วยสภาพเศรษฐกิจสังคมและศิลปวัฒนธรรมที่เป็นจุดเริ่มต้นของต้นสายกลุ่มชนที่เรียกตัวเองว่า “ไทวน” โดยอาณาจักรดังกล่าวมีชื่อว่า “เมืองเชียงแสน” ลายเชียงแสนหงส์ดำได้รับอิทธิพลมาจากการเผยแพร่ศาสนาพุทธ สู่สังคมล้านนา (Chiang Rai City Hall, 2022) เป็นการนำเอาอัตลักษณ์ดั้งเดิมของผ้าทอในจังหวัดเชียงราย มาฟื้นฟูเพื่อให้เกิดแนวทางการใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์ และเป็นการเพิ่มมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับผ้าของจังหวัดเชียงราย

แมคคอล (McCall) ได้ให้ความหมายของ “อัตลักษณ์” ว่าเป็นลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งในตัวบุคคลหรือชนชาติใดชนชาติหนึ่ง ที่ทำให้บุคคลนั้นรู้ตัวว่า เขาเป็นบุคคล เป็นตัวเขาเอง แตกต่างจากคนอื่น และทำให้คนอื่นรู้จักว่าเป็นใคร อัตลักษณ์ของตนเองจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องรักษาบุคคลแต่ละคนให้มีความเป็นตัวตนของตนเองโดยแท้จริง (Niyomrath, 2011) ซึ่งแต่ละชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย ล้วนมีวัฒนธรรมในด้านการดำเนินวิถีชีวิต ที่มีอัตลักษณ์ของตน

ชาติพันธุ์ (Ethnicity) คือ กลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีประเพณีเป็นแบบแผนเดียวกัน มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ และสัญชาติที่สอดคล้องกัน ผู้คนที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน มักมีความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ จะได้รับอิทธิพลจากกระบวนการกล่อมเกลாதาสังคมแบบเดียวกัน (Pongsapich, 1994) ในจังหวัดเชียงรายเป็นแหล่งรวมความหลากหลายของชาติพันธุ์ที่ส่งผลให้เกิดความหลากหลายของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ ที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย ที่สามารถนำมาผสมผสานให้เกิดคุณค่าและมูลค่าจากภูมิปัญญาของชาติพันธุ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เป็นชาติพันธุ์เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ซึ่งจังหวัดเชียงรายเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์สูง ซึ่งชุมชนชาติพันธุ์เหล่านี้ตั้งถิ่นฐานอยู่ทั่วพื้นที่จังหวัด และยังคงอาศัยอยู่บริเวณเดิมมาหลายชั่วอายุคน จากวิถีชีวิตและบทบาทของชุมชนทำให้ภูมิปัญญาด้านการผลิตเครื่องนุ่งห่มหรือผลิตภัณฑ์จากผ้าของสตรีในชุมชนชาติพันธุ์ถูกส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ในอดีตจะไม่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอก เนื่องด้วยถิ่นฐานของแต่ละชาติพันธุ์ล้วนอยู่บริเวณพื้นที่ห่างไกล ทำให้พลัดสายและสืบทอดเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ส่วนในปัจจุบันมีการผลิตเพื่อจำหน่ายเพื่อหารายได้สนับสนุนครอบครัวอีกหนึ่งช่องทาง

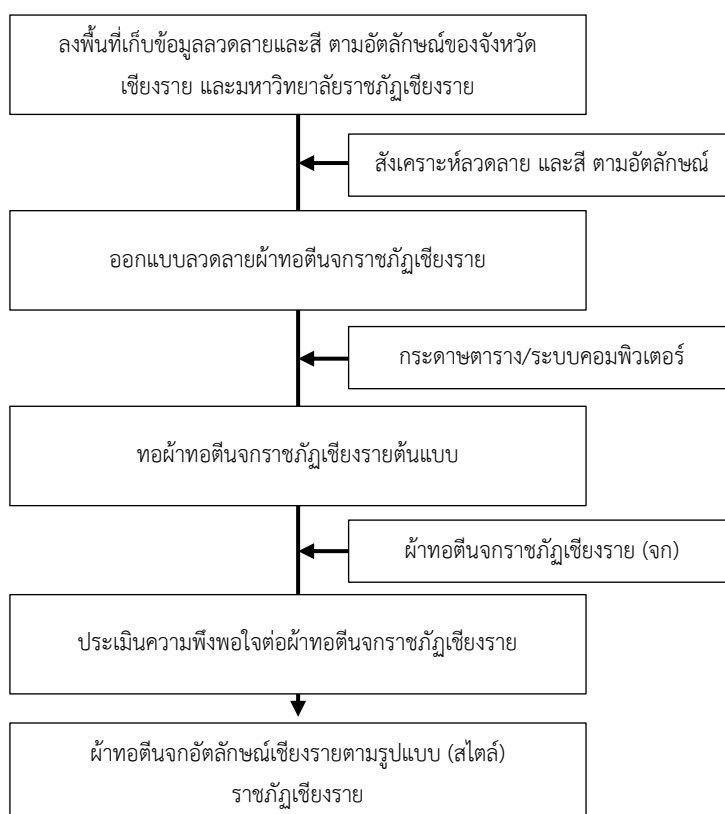
ดังนั้น การออกแบบพลัดสายและสีผ้าทอสินค้าอัตลักษณ์จังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นการออกแบบเพื่อพัฒนาผ้าทอเชียงราย ให้มีอัตลักษณ์เฉพาะที่รวบรวมเอาอัตลักษณ์จังหวัดเชียงรายและอัตลักษณ์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มาออกแบบพลัดสายและสีเป็นผ้าทอสินค้าราชภัฏ ที่

ส่งผลต่อการส่งเสริมให้เห็นคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องแต่งกายและเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสังเคราะห์ลวดลายและสี ตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. เพื่อออกแบบลวดลายและสีของผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย ตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย และราชภัฏเชียงราย
3. เพื่อทอผืนผ้าต้นแบบและประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เลือกด้วยวิธีการเจาะจงแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลด้านผ้าทอของจังหวัดเชียงราย ด้านลวดลาย ด้านสี ประกอบด้วย กลุ่มผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการ ผู้ใช้งานผลิตภัณฑ์ผ้า ที่มีความรู้เกี่ยวกับผ้าทอในจังหวัดเชียงราย จำนวน 20 คน
2. ผู้ใช้ผ้า ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักศึกษา บุคลากร อาจารย์ และผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย รวมถึง ผู้ผลิต ผู้ใช้งาน ด้านผ้า จำนวน 30 คน

เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของผ้าทออัตลักษณ์เชียงราย ลวดลายของผ้าดั้งเดิมในจังหวัดเชียงราย สีของผ้าดั้งเดิมในจังหวัดเชียงราย วัสดุในการผลิตผ้าในจังหวัดเชียงราย และแนวทางการพัฒนาผ้าทออัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย

แบบสังเคราะห์ลวดลายและสีตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นการสังเคราะห์ลวดลายและสี ด้านความหมาย ด้านประโยชน์ใช้สอย วิธีและเทคนิคดั้งเดิมในการทำลวดลาย เพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบลวดลายและสีของผ้าทอในการวิจัย

แบบประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอสินค้าจากราชภัฏเชียงราย เพื่อให้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักศึกษา บุคลากร อาจารย์ และผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย รวมถึง ผู้ผลิต ผู้ใช้งาน ด้านผ้า ในด้านความสวยงาม ความน่าสนใจ ความแปลกใหม่ ความเหมาะสมต่อการใช้งาน ความเหมาะสมของสี วัสดุ ลวดลาย ความประณีตสวยงาม ความสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเชียงราย และคุณค่าของงานหัตถกรรมพื้นถิ่นเชียงราย และการต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. กำหนดรูปแบบแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความพึงพอใจ และแบบสังเคราะห์ลวดลายและสีตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอสินค้าจากราชภัฏเชียงราย และแบบสังเคราะห์ลวดลายและสีตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีคำถามกำหนดไว้
4. นำแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความครบถ้วนถูกต้องของเนื้อหาและโครงสร้างของข้อคำถาม โดยวิธีวิเคราะห์ข้อคำถามและพิจารณาประเมินให้ค่าคะแนนเพื่อตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index หรือ IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
5. หลังจากได้รับแบบประเมินความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญแล้วผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความพึงพอใจตามข้อเสนอแนะที่มีของแต่ละคนจนครบถ้วนทุกข้อคำถาม

6. นำแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความพึงพอใจไปทดลองใช้ก่อนใช้จริง

เกณฑ์การแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ยของแบบประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบลวดลายและสีผ้าทอตีนจกอัตลักษณ์เชียงรายตามรูปแบบ (สไตร์) ราชภัฏเชียงราย

4.50-5.00	ความพึงพอใจระดับมากที่สุด
3.50-4.49	ความพึงพอใจระดับมาก
2.50-3.49	ความพึงพอใจระดับปานกลาง
1.50-2.49	ความพึงพอใจระดับน้อย
1.00-1.49	ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลลวดลายและสี ตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เกี่ยวกับความเป็นมาของผ้าทออัตลักษณ์เชียงราย ลวดลายของผ้านดั้งเดิมในจังหวัดเชียงราย สีของผ้านดั้งเดิมในจังหวัดเชียงราย วัสดุในการผลิตด้านผ้าในจังหวัดเชียงราย และแนวทางการพัฒนาผ้าทออัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. สังเคราะห์ลวดลายและสีตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้แบบสังเคราะห์ลวดลายและสีตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3. ดำเนินการออกแบบผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย โดยใช้วิธีการออกแบบบนกระดาษตาราง และระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ลวดลายชัดเจนขึ้น โดยนำเอาลวดลายอัตลักษณ์จังหวัดเชียงรายเป็นลายหลัก และลวดลายจากชาติพันธุ์เป็นลายประกอบ

4. ทบทวน วิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไข

5. ทดลองทอตีนจกราชภัฏเชียงราย ตามลวดลายและสีที่ออกแบบตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ด้วยเทคนิคการจก

6. นำเสนอผืนผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้า ด้านการออกแบบ และการตัดเย็บเสื้อผ้า

7. ประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน

8. สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และรายงานผลเชิงพรรณนา

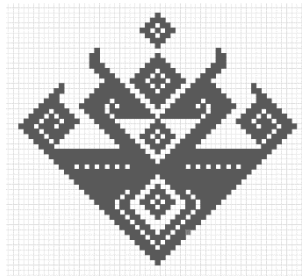
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ การวัดค่ากลางของข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

สรุปผลการวิจัย

1. การสังเคราะห์ลวดลายและสี ตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1.1 ลวดลายอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ลวดลายอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย ลายเชียงแสนหงส์ดำ คณะกรรมการดำเนินการผลิตและจำหน่ายเครื่องแต่งกายประจำจังหวัดเชียงราย ได้ให้ความหมายของลาย เชียงแสนหงส์ดำ ว่า ลายเชียงแสนหงส์ดำในผ้าชิ้นตีนจก เป็นผ้าทอมือเพื่อนำไปต่อเชิงผ้าถุง จก เป็นคำพื้นเมืองภาคเหนือ ที่บ่งบอกถึงการล้วง เพราะในการทอผ้าชนิดนี้จะมีลักษณะการทอลวดลายบนผืนผ้าโดยใช้ขนเม่น หรือไม้แหลม จกหรือล้วงเส้นด้ายสีต่าง ๆ ขึ้นบนและลงล่าง ให้เป็นลวดลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกลักษณ์ของชิ้นเชียงแสนโบราณ ปรากฏลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ลายหงส์ดำ หรือ หงส์เชียงแสน รูปแบบลวดลายของตัวหงส์ สันนิษฐานว่า ได้รับอิทธิพลจากลวดลายปูนปั้นประดับเรือนซุ้มโขง ที่แพร่หลายในทั่วล้านนา ส่งผลจากการขยายอิทธิพลที่ส่งผ่านมาจากการเผยแพร่ศาสนาพุทธสู่สังคมล้านนา เป็นลวดลายเก่าแก่ พบว่า เป็นลักษณะร่วมของลวดลายดังกล่าวของผ้าโบราณในพื้นที่ต่าง ๆ ของภาคเหนือในประเทศไทย

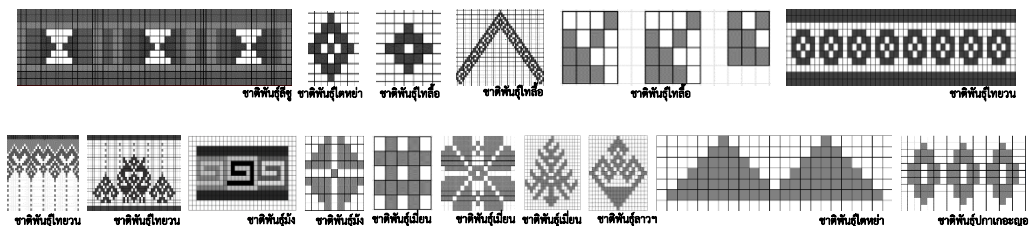

ชาติพันธุ์ไทยวน

ภาพที่ 2 กราฟลายเชียงแสนหงส์ดำ

ที่มา : ทีมวิจัย (2022)

ด้วยมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีพันธกิจในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีนักศึกษา และบุคลากร หลากหลายชาติพันธุ์ แต่ละชาติพันธุ์ ยังมีอัตลักษณ์ของลายผ้าที่มีความงดงาม และมีคุณค่าในการสื่อความหมายจากลวดลายนั้น ลวดลายอัตลักษณ์ของผ้าแต่ละชาติพันธุ์ที่นำมาออกแบบเป็นผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย คือ ชาติพันธุ์ไทยวน ชาติพันธุ์ลีซอ ชาติพันธุ์อาข่า ชาติพันธุ์ไทลื้อ ชาติพันธุ์ม้ง ชาติพันธุ์เมี่ยน ชาติพันธุ์ไดเย่า ชาติพันธุ์ปกาเกอญอ และชาติพันธุ์ลาวหลวงพระบาง

ภาพที่ 3 ลวดลายจากชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย
ที่มา : ทีมวิจัย (2022)

1.2 สัญลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

จังหวัดเชียงรายใช้สีม่วงที่คล้ายกับสีพื้นหลังของตราประจำจังหวัดเชียงราย เป็นสีที่นำมาใช้ในเครื่องแต่งกายตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย ตราประจำจังหวัดเชียงรายจะมีพื้นสีม่วง ข้างและก้นเมฆเป็นสีขาว รูปช้างสีขาวได้เมฆ หมายถึง นิमितของความรุ่งเรืองในอดีต เพราะพญามังรายเคยใช้ช้างเป็นกำลังสำคัญในการทำศึกปราบศัตรูจนได้ชัยชนะ นอกจากนี้ ช้างยังเป็นชนวนให้พญามังรายมาก่อสร้างเมืองเชียงรายขึ้น

ภาพที่ 4 สีม่วง สีเครื่องแต่งกายประจำจังหวัดเชียงราย
ที่มา : ทีมวิจัย (2022)

ภาพที่ 5 ตราประจำจังหวัดเชียงราย
ที่มา : Provincial seal of Chiang Rai (2013)

ตรามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประกอบด้วย 5 สี คือ สีน้ำเงิน มีความหมายว่า สถาบันพระมหากษัตริย์ผู้ให้กำเนิดและพระราชทานนาม “ราชภัฏ” สีเขียว มีความหมายว่า แหล่งที่ตั้งของสถาบันฯ ทั้ง 40 แห่งในแหล่งธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม สีทอง มีความหมายว่า ความเจริญรุ่งเรืองแห่งภูมิปัญญา สีส้ม มีความหมายว่า ความรุ่งเรืองทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ก้าวหน้าใน 40 สถาบัน สีขาว มีความหมายว่า ความคิดอันบริสุทธิ์ของนักปราชญ์แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ภาพที่ 6 ตรามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่มา : University seal (2023)

สีประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาพที่ 7 สีเทา สีแสด สีประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่มา : University seal (2023)

ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย “ดอกกาสะลองคำ” ดอกมีสีเหลืองทองออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามกิ่งและลำต้น หนึ่งกระจุกจะมีดอก 3-10 ดอก มีขนนุ่มประปราย กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอดคล้ายรูปกระสวยแกมรูปไข่ สีน้ำตาลแดง มีขนนุ่มทั่วไป กลีบดอกเชื่อมเป็นรูปทรงกระบอกปลายแยกเป็น 5 แฉก

ภาพที่ 8 ดอกกาสะลองคำ

ที่มา : University seal (2023)

ดอกไม้ประจำจังหวัดเชียงราย “ดอกพวงแสด” ดอกเป็นช่อกระจุกตามซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อย 10-30 ดอก กลีบดอกสีส้มอมเหลือง โคนดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแผ่ออกเป็น 5 กลีบ และม้วนงอไปด้านหลัง ดอกจะมีปริมาณมากแน่น มีกลีบรองดอกเป็นรูปถ้วยหรือรูปกระดิ่งหยาบ ภายในดอกมีเกสรเกสรตัวเมียมีสีทองอ่อน

ภาพที่ 9 ดอกพวงแสด
ที่มา : 108 Thai plants (2023)

สีประจำ คณะ/สำนัก/ศูนย์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาพที่ 10 สีที่ปรากฏในตราประจำ คณะ/สำนัก/ศูนย์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่มา : Education management agency (2023)

สีที่ได้จากการศึกษาพบว่า มีสีที่หลากหลาย สดใส ทั้งสีที่ได้จากอัตลักษณ์จังหวัดเชียงราย และสีที่ได้จากอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผ้าทอของชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย มีการใช้สีในการผลิตผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่สุดสี หลากหลายสี ทั้งผ้าที่ใช้เทคนิคการปักหรือการทอ

2. การออกแบบลวดลายและสีของผ้าทอตีนจกราษฎ์เชียงราย ที่มีเรื่องราวความหมายสู่การเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายและราษฎ์เชียงราย

การออกแบบลวดลายและสีของผ้าทอตีนจกราษฎ์เชียงราย ใช้ลวดลาย “เชียงแสนหงส์ดำ” เป็นลวดลายหลัก ตามอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย โดยนำเอาลวดลายที่เป็นลวดลายของชาติพันธุ์ต่าง ๆ เข้ามาออกแบบตกแต่งเป็นลวดลายของผ้าทอตีนจก

การใช้สี ไม่มีการวางสีในลวดลายที่ชัดเจน โดยการศึกษาใช้การทอผ้าตีนจก ซึ่งเป็นการเพิ่มเส้นด้ายพิเศษในเส้นพุ่งเพื่อให้เกิดลวดลาย เอกลักษณ์ของผ้าทอตีนจกพบว่า มีการใช้สีที่หลากหลาย มักจะเปลี่ยนสีด้ายเมื่อลายหลักจบลงหนึ่ง ๆ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของช่วงลาย เกิดสีสันที่สวยงามที่สลับซับซ้อนจากกระบวนการทอ โดยจะใช้เส้นด้ายตามสีอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย และราษฎ์เชียงราย

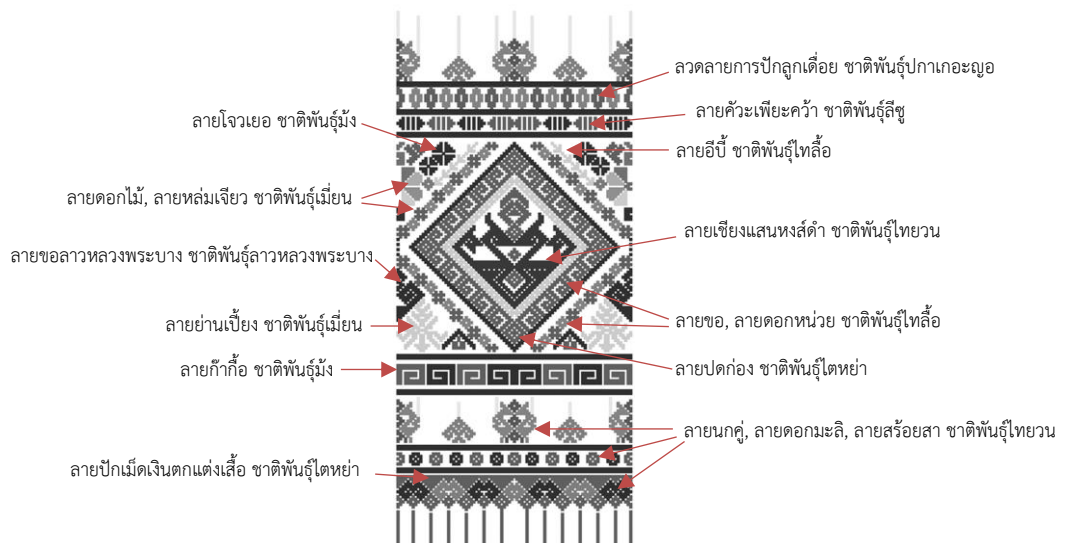
ลวดลายตีนจกราษฎ์เชียงราย ประกอบด้วยลายหลัก คือ เชียงแสนหงส์ดำ ชาติพันธุ์ไทยวน และลายประกอบจากลวดลายชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ลายคัวะเพียะคว้า ชาติพันธุ์ลีซอ ดอกหน่วยขอ อีปี้ ชาติพันธุ์ไทลื้อ ลายดอกมะลิ สร้อยสา ลายนกคู่ ชาติพันธุ์ไทยวน ก้าก้อ (ก้นหอย) โจวเยอ ชาติพันธุ์ม้ง ลายหล่มเจว ดอกไม้ ย่านเบี้ยย ชาติพันธุ์อัวเมี่ยน ลายขอลาวหลวงพระบาง ชาติพันธุ์ลาวหลวงพระบาง ปดก่อง ลายปักเม็ดเงินตกแต่งเสื้อ ชาติพันธุ์ไตเย่า ลายการปักลูกเต๋อยตกแต่งเสื้อ ชาติพันธุ์ปกาเกอญอ ซึ่งชาติพันธุ์ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมที่สวยงาม การนำเอาลวดลายผ้าของชาติพันธุ์ ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยมีจังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางที่แทนด้วยลวดลายเชียงแสนหงส์ดำ มาออกแบบเป็นผ้าทอตีนจกราษฎ์เชียงรายสะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต การดำรงอยู่ของวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย หรือความหลากหลายชาติพันธุ์ของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยราษฎ์เชียงราย หรือสื่อถึงจังหวัดเชียงรายมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ทำให้จังหวัดเชียงรายมีความสมบูรณ์ด้านวัฒนธรรม เป็นการสื่อสัญลักษณ์ของลวดลายอัตลักษณ์ของความเป็นชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย ก่อให้เกิดคุณค่าต่อจิตใจ และนำไปสู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดเชียงราย

การออกแบบลวดลายผ้าทอตีนจกราษฎ์เชียงราย บนกระดาษตารางเพื่อวางลวดลายและลงสีเพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการเก็บเขา เก็บลาย และการทอตีนจก

ภาพที่ 11 การออกแบบลวดลายผ้าทอตีนจกบนกระดาษตาราง
ที่มา : ทีมวิจัย (2022)

นำลวดลายที่ออกแบบลงตารางในระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ในการลงลวดลาย เพื่อให้ลวดลายคมชัดแล้วตรวจสอบ ปรับแก้ไข เพื่อนำไปเป็นต้นแบบลวดลายในการทอ

ภาพที่ 12 ลวดลายผ้าตีนจกราชภัฏในระบบคอมพิวเตอร์
ที่มา : ทีมวิจัย (2022)

3. การทอผืนผ้าต้นแบบและประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3.1 การทอผืนผ้าต้นแบบตีนจกจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การทอผ้าตีนจกราชภัฏเชียงราย ใช้ความกว้างของฟืมจำนวน 7 หลบ หรือ 280 ช่อง เมื่อทอออกมาเป็นตีนจก มีขนาดความสูงของตีนจกอยู่ที่ 33 เซนติเมตร มีความยาวอยู่ที่ 172 เซนติเมตร 1 ช่องลาย มีขนาดของลายอยู่ที่ 7 เซนติเมตร ตีนจก 1 ผืน มีลายอยู่ทั้งหมด 24 ช่องลาย ทอด้วยกระบวนการจก และเก็บเขาลายเพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการทอตีนจก

ภาพที่ 13 ผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย

ที่มา : ทีมวิจัย (2022)

3.2 การประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกจังหวัดเชียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักศึกษา บุคลากร อาจารย์ และผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย รวมถึง ผู้ผลิต ผู้ใช้งาน เกี่ยวกับด้านผ้าในจังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน พบว่า

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย

รายการประเมินความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
ความสวยงาม ความน่าสนใจ และความแปลกใหม่	4.63
ความเหมาะสมของการใช้งาน	4.53
ความเหมาะสมของสี	4.53
ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	4.40
ความประณีต สวยงาม	4.67
ความเหมาะสมและสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเชียงรายและราชภัฏเชียงราย	4.73
ลวดลายผ้าทอที่นำมาประกอบมีความเหมาะสม	4.63

รายการประเมินความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
ทำให้เห็นถึงคุณค่าของงานหัตถกรรมพื้นถิ่นมากขึ้น	4.80
สามารถพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้	4.70
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.63

ตามตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงราย พบว่า ทำให้เห็นคุณค่าของงานหัตถกรรมพื้นถิ่นมากขึ้นมีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.80 (มากที่สุด) รองลงมาคือ ความเหมาะสมและสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเชียงราย คิดเป็นร้อยละ 4.73 (มากที่สุด) สามารถพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้ คิดเป็นร้อยละ 4.70 (มากที่สุด) ความประณีต สวยงาม คิดเป็นร้อยละ 4.67 (มากที่สุด) ความสวยงาม ความน่าสนใจ และความแปลกใหม่ และลวดลายผ้าทอที่นำมาประกอบมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 4.63 (มากที่สุด) ความเหมาะสมของการใช้งาน และ ความเหมาะสมของสี คิดเป็นร้อยละ 4.53 (มากที่สุด) และ ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ คิดเป็นร้อยละ 4.40 (ดีมาก) โดยมีความพึงพอใจต่อผ้าทอตีนจกราชภัฏเชียงรายโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ 4.63 (มากที่สุด) จากระดับสูงสุดคือ 5

อภิปรายผลการวิจัย

การออกแบบลวดลายของตีนจก จะใช้แม่ลายหลักเป็นรูปตัวหงส์ ซึ่งนิยมจกด้วยด้ายสีดำ และลวดลายเด่นคือ สร้อยสา หรือหางสะเปา สอดคล้องกับ ผลการศึกษาชิ้นเชียงแสน...ยอแสงแห่งอารยธรรม (Chaemchan, 2018) พบว่า การทอผ้าชาวไทวนมีเทคนิคการทอด้วยการจก การขีด ซึ่งสามารถใช้เทคนิคการทอที่ผสมผสานกัน โดยลักษณะโครงสร้างของผ้าชิ้นตีนจก จะมีส่วนประกอบคือ หัวชิ้น ตัวชิ้น และตีนชิ้น หงส์ดำ ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชิ้นเชียงแสนโบราณ เป็นลวดลายที่พบเจอได้บ่อยครั้งในผ้าชิ้นเชียงแสนโบราณ จะเป็นรูปร่างของตัวหงส์แบบสองมิติ หันหน้าเข้าหากัน และมักจะเป็นสีดำ ซึ่งสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมาจากลวดลายปูนปั้นประดับบนเรือนซุ้ม ที่แพร่หลายในล้านนา ถือว่าเป็นลวดลายที่เก่าแก่ดั้งเดิมที่ปรากฏอยู่บนตัวผ้าชิ้นแบบเชียงแสนโบราณ และสอดคล้องกับการวิจัย เรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ของผ้าทอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว ที่ศึกษาการสร้างอัตลักษณ์ของผ้าทอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว ที่พบว่านอกจากลวดลาย 5 ลายหลักของกลุ่มผ้าทอเชียงแสนในปัจจุบันคือ ลายกาแล ลายไขปลา ลายเสื่อย้อย ลายมะลิ ลายขอพันเสา อดีมีผ้าทอตีนจกเช่นเดียวกับผ้าทอตีนจกของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแพร่ จังหวัดลำปาง จังหวัดราชบุรี (Boonpat and Kaewnet, 2019)

การนำเอาลวดลายผ้าทอที่เป็นวัฒนธรรมด้านผ้าทอมาออกแบบและรวมให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นการอนุรักษ์ลวดลายผ้าทอของชาติพันธุ์ ที่สอดคล้องกับผลศึกษาการจัดการอนุรักษ์และสืบสานศิลปผ้าปักของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง บ้านผานกกก ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่กล่าวว่า การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดีงาม เนื่องจากปัจจุบันสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในและ

ภายนอกที่เข้ามากระทบ หากไม่มีการอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไว้ วัฒนธรรมของกลุ่มอื่นจะเข้ามาทดแทนวัฒนธรรมดั้งเดิม (Tangchai, 2015)

นอกจากนี้การศึกษาลวดลายของกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์ไม่มีการบันทึกลวดลายไว้ ที่สอดคล้องกับ ณรงค์ฤทธิ์ ที่ศึกษาการออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่พบว่า คนโบราณไม่มีการบันทึกแบบลายต่าง ๆ ที่ใช้ในการทออย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ใช้เพียงการจดจำเท่านั้น เมื่อสิ้นคนทอแบบลายก็สูญหายไปด้วย ดังนั้นการอนุรักษ์ลวดลายผ้าทอโบราณต้องใช้กรรมวิธีการถอดแบบลายจากต้นแบบผ้า หรือภาพถ่าย เป็นต้นแบบในการศึกษา ส่งผลให้มีรูปร่างและขนาดใกล้เคียงกับของจริงมากที่สุด โดยการถอดแบบลงกระดาษกราฟ หรือใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการวาดและกำหนดตารางแบบลาย การออกแบบลวดลาย และการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสำหรับการออกแบบเพื่อความสะดวก และรวดเร็วต่อการผลิต การออกแบบลวดลายจะออกแบบลวดลาย 1 ช่วงลาย และเกิดกระบวนการทอให้ซ้ำ ๆ กันไปตามขั้นตอน การออกแบบลวดลายผ้าควรมีความสอดคล้องกับขนาดความกว้างของหน้าผ้า และจัดวางลวดลายผ้าให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ลวดลายสามารถต่อกันได้ตามความยาวผ้า (Masusai, 2018)

แนวทางการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าทอตีนจกราษฎร์เขียงรายที่ทอขึ้นมานี้จึง สอดคล้องกับ ผลศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มผ้าทอลายโบราณชุมชนทัพคล้าย จังหวัดอุทัยธานี ที่นำเอาอัตลักษณ์มาออกแบบลวดลายการทอ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (Suwannadee and et al., 2021) และวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบโดยรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ คิดเป็นร้อยละ 4.82 ระดับมากที่สุด การนำเอาอัตลักษณ์ของลวดลายและสีของจังหวัดเขียงรายและมหาวิทยาลัยราชภัฏเขียงรายมาออกแบบผ้าทอตีนจกจากผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการสร้างลวดลายผ้าทอตีนจกชาวไทยพวนแบบประยุกต์ด้วยเทคนิคการทอตีบบี ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ที่พบว่าเมื่อออกแบบและพัฒนาลวดลายแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลว่าการผสมผสานลวดลายผ้าเพื่อให้ได้ลวดลายที่มีความแปลกใหม่ จึงมีผลความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งเป็นการอนุรักษ์และเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าทอตีนจก (Roonreangjai, 2017) และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาการพัฒนาแบบลวดลายศิลปะผ้าบาติกในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ที่นำสิ่งที่บ่งชี้ของจังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดปัตตานีมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบลวดลายผ้าบาติก จำนวน 9 ลวดลาย และเมื่อนำไปประเมินความพึงพอใจพบว่า มีความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภค อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน (Esama and Chaiyasat, 2015)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้กระบวนการทอและสียให้กับกลุ่มที่ต้องการพัฒนางานด้านผ้าทอในจังหวัดเชียงรายเพื่อให้ชุมชนสามารถทอและจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้และเป็นอาชีพให้กับชุมชน
2. มีการขยายผลการศึกษาให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่สนใจในการทอผ้าตีนจกราชภัฏเชียงราย เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่มอาชีพในท้องถิ่น และเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาด้านผ้าทอที่เป็นอัตลักษณ์เดิมไว้ให้คงอยู่ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีรูปแบบการทอและลวดลายการทอที่หลากหลาย เพื่อตอบโจทย์ของผู้ผลิตและผู้ใช้งานตามความต้องการ พัฒนาด้านสีที่ย้อมด้วยสีย้อมธรรมชาติ คำนึงถึงความคงทนของสี เพื่อให้ผลผลิตด้านผ้าทอมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้งาน

เอกสารอ้างอิง

- 108 Thai plants. (2023). **Dok Phuang Saad, the provincial flower of Chiang Rai.**
https://www.panmai.com/PvFlower/fl_26.shtml. 12 June 2023. (in Thai)
- Boonpat, O. and Kaewnet, P. (2019). Chiang Sean's Textile Identity Creation of Chiang Rai Province Toward Value Added on Tourism Products. **Dusit Thani College Journal** 13(2): 117-133 (in Thai)
- Chaemchan, K. (2018). Chiang Saen people. **The Journal of the Promotion of Arts and Culture, Chiang Mai University** 20(1): 28-45 (in Thai)
- Chiang Rai City Hall. (2022, February 28). **The use of "Black Swan Chiang Saen" fabric pattern is the identity of Chiang Rai province. and costumes Chiang Rai Province.** No. 0031/ว4555, announced on 25 February 2022. (in Thai)
- Education management agency. (2023). <https://www.crru.ac.th/2021/department>. 12 June 2023. (in Thai)
- Esama, A. and Chaiyasat S. (2015). **The improvement of Batik Motifs designs in Three Southernmost Province of Thailand.** Rajamangala University of Technology Srivijaya. (in Thai)
- Masusai, N. (2018). Designing hand-woven fabric patterns for creating contemporary fashion from wisdom Kut Wah Community Enterprise Group with a computer program. **Kalasin University.** 20(1) : 28-44. (in Thai)

- Niyomrath R. (2011). **Identity of Benjarong Pattern**. Assistant Professor. Suan Sunandha Rajabhat University.
- Pongsapich A. (1994). **Culture, Religion and Ethnicity : An Anthropological Analysis of Thai Society**. Bangkok : Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Provincial seal of Chiang Rai**. (2013). <https://chiangrai.treasury.go.th/th/about/>. 12 June 2023. (in Thai)
- Roonreangjai, R. (2017). A Study for Developing Modern Patterns of Tin Chok Thai - Phuan Fabric with Dobby Weave at Hat Siao Sub-District, Si Satchanalai District, Sukhothai Province. **Faculty of Industrial Technology Thepsatri Rajabhat University**, 12(1): 63-71
- Suwannadee, N. and et al. (2021). .Creating Value Added Antique Worven Fabric of Thap Klai Community, Uthai Thani Province. **Journal of Community Development and Life Quality. Yasothon Community College** 9(1): 1-13. (in Thai)
- Tangchai S. (2015). **Conservation and Inheritance Management of Hmong Ethnic Group Embroidery Arts, Ban Pha Nok Kok, Pong Yaeng Sub-district, Mae Rim District, Chiang Mai Province**. Master of Arts. Chiang Mai University.
- University seal**. (2023). <https://www.crru.ac.th/2021/about/logo>. 12 June 2023.